

**Regionální hodnocení kvality
sociálního prostředí – případová
studie České republiky**

Hlavní přístupy k hodnocení sociální komponenty společenského rozvoje

- **Psychologické přístupy :**

subjektivní indikátory kvality života (subjective well-being)
hlavní nedostatky: koncepční nevyjasněnost, limitované možnosti generalizace.

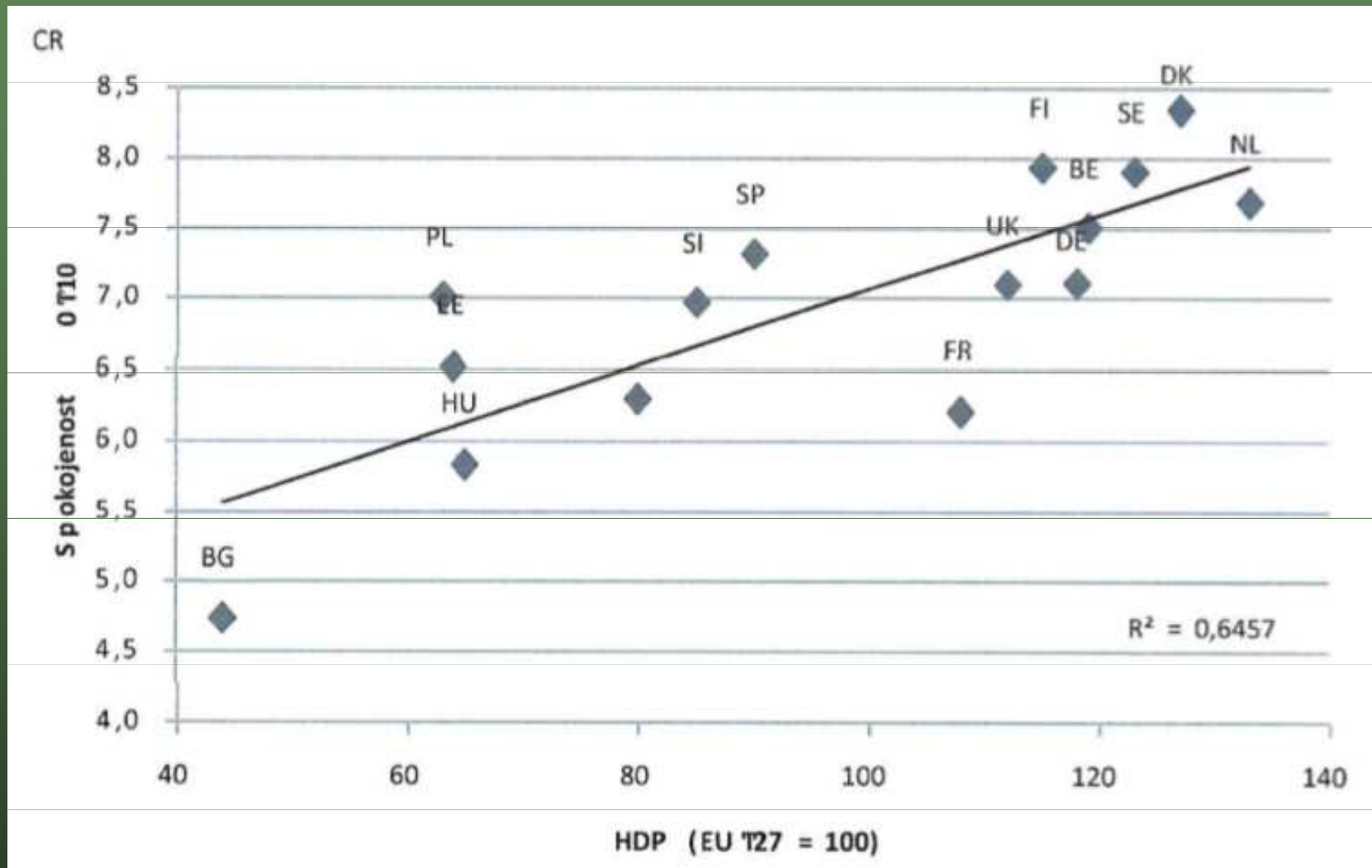
- **Sociologické přístupy :**

objektivní indikátory kvality života (objective well-being)
hlavní nedostatky: subjektivismus ve výběru indikátorů, absence všeobecně uznávaného indikátoru typu HDP využitelného pro parciální analýzy.

- **Ekonomické přístupy:**

míra uspokojení spotřebitelských preferencí obyvatelstva
hlavní nedostatky: silný redukcionismus (omezenost výběru indikátorů).

Relativní HDP a průměrné skóre spokojenosti v evropských zemích (2010)

Zdroj: HDP - Eurostat; spokojenost ESS (European social survey, 5, 2005).

Užitá metoda výzkumu – přístup z pozice hodnocení regionální kvality sociálního prostředí (KSP)

□ Hlavní cíl :

systemové vyhodnocení kvality sociálního prostředí na mikroregionální a mezoregionální úrovni – vazby na regionální konkurenceschopnost a zejména kvalitu podnikatelského prostředí (KPP).

Objektivní indikátory resp. faktory KSP (celkem 16 faktorů):

sociální faktory – naděje dožití, vzdělanost, nezaměstnanost, rozvodovost, potratovost, kriminalita

demografické faktory – přirozený pohyb obyvatelstva, mechanický pohyb obyvatelstva, věková struktura obyvatelstva

urbanistické faktory – urbanizace, urbanistický rozvoj, urbanistické prostředí

infrastrukturní faktory – zdravotnická infrastruktura, sociální infrastruktura

environmentální faktory – krajionná struktura, kvalita ovzduší.

Faktory KSP a jejich poziční význam

faktory	typologické skupiny	vazby na KSP
nezaměstnanost	sociální faktory	podstatné až velmi silné
vzdělanost	sociální faktory	podstatné až velmi silné
naděje dožití	sociální faktory	podstatné až velmi silné
potratovost	sociální faktory	střední až podstatné
rozvodovost	sociální faktory	střední až podstatné
kriminalita	sociální faktory	nízké až střední
přirozený pohyb obyvatelstva	demografické faktory	střední až podstatné
mechanický pohyb obyvatelstva	demografické faktory	střední až podstatné
věková struktura obyvatelstva	demografické faktory	nepodstatné
urbanistický rozvoj	urbanistické faktory	podstatné až velmi silné
urbanistické prostředí	urbanistické faktory	střední až podstatné
úroveň urbanizace	urbanistické faktory	nepodstatné
zdravotnická infrastruktura	infrastrukturní faktory	nízké až střední
sociální infrastruktura	infrastrukturní faktory	nepodstatné
krajinná struktura	environmentální faktory	nízké až střední
kvalita ovzduší	environmentální faktory	nízké až střední

Poznámka: interpretace hodnot korelačního koeficientu v sociálních vědách (dle de Vaus)

Zdroj: vlastní výzkum.

Výsledky mikroregionálního hodnocení KSP podle regionů ORP

Typologie regionů (od nejlepší hodnoty 1 po nejhorší hodnotu 5):

Progresivní typ – regiony se silně nadprůměrnou hodnotou KSP (cca 2,5 a nižší).

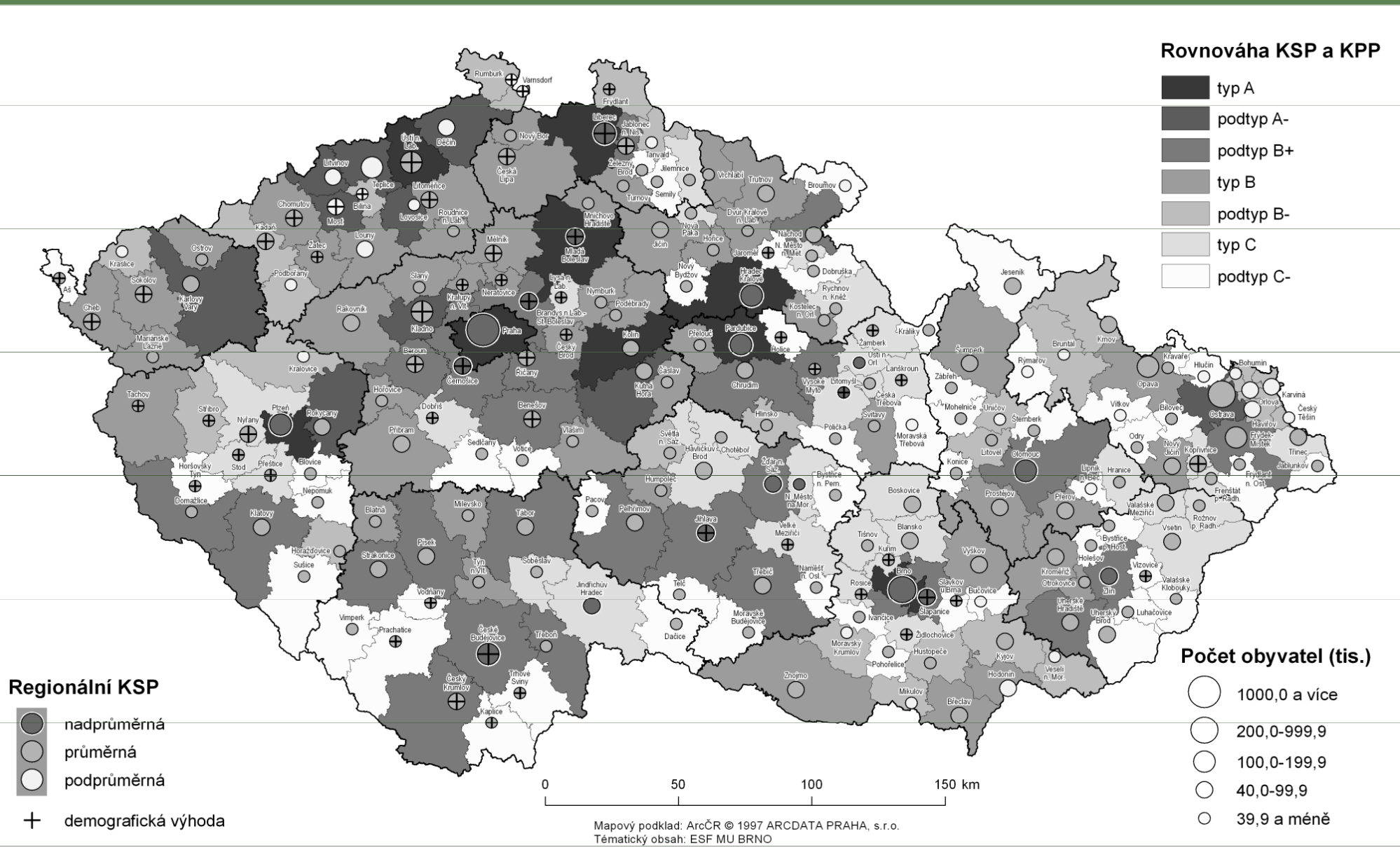
Standardní typ – regiony s průměrnou hodnotou KSP (2,5 až 3,5).

Regresivní typ – regiony se silně podprůměrnou hodnotou KSP (vyšší než 3,5).

Rozdíly oproti výsledkům hodnocení KPP:

- nižší úroveň diferenciacie (3/4 regionů spadá do průměrné skupiny)
- oproti KPP ne všechny póly rozvoje mají nadprůměrné hodnoty KSP
- volnější vazba KSP na velikost regionů ORP.

Rovnováha KSP a KPP

Výsledky mezoregionálního (krajského) hodnocení

- Krajské hodnoty KSP představují agregace příslušných mikroregionálních hodnot vážených počtem obyvatel.
- **Základní tendence:**
 - *nepříliš silné vazby KSP a KPP, slabé vazby KSP a HDP (na rozdíl od vazeb KPP a HDP)*
 - *zhoršování mikroregionálních hodnot KSP směrem k hranicím krajů v souladu se teoriemi jádro-periferie*
 - *silná inercie negativních anomálií KSP indukovaných nadměrnou preferencí strategicky významných odvětví průmyslu v období centrálně plánované ekonomiky*
 - *protikladné působení některých faktorů (např. environmentálních a urbanistických faktorů).*

Výsledky krajského hodnocení KSP

kraj	KSP celého kraje	KSP centra	počet ob. v tis. (sčítání 2011)
Pražský	2,50	x	1273
Středočeský	2,90	2,44	1275
Jihočeský	2,64	2,31	637
Plzeňský	2,91	2,56	575
Karlovarský	3,31	3,38	310
Ústecký	3,47	3,09	830
Liberecký	2,93	2,53	439
Královéhradecký	2,87	2,56	556
Pardubický	2,74	2,31	518
Vysočina	2,73	2,44	513
Jihomoravský	2,93	2,56	1170
Olomoucký	3,03	2,50	640
Zlínský	2,89	2,50	590
Moravskoslezský	3,40	3,50	1236
Česká republika	2,95	2,50	10562

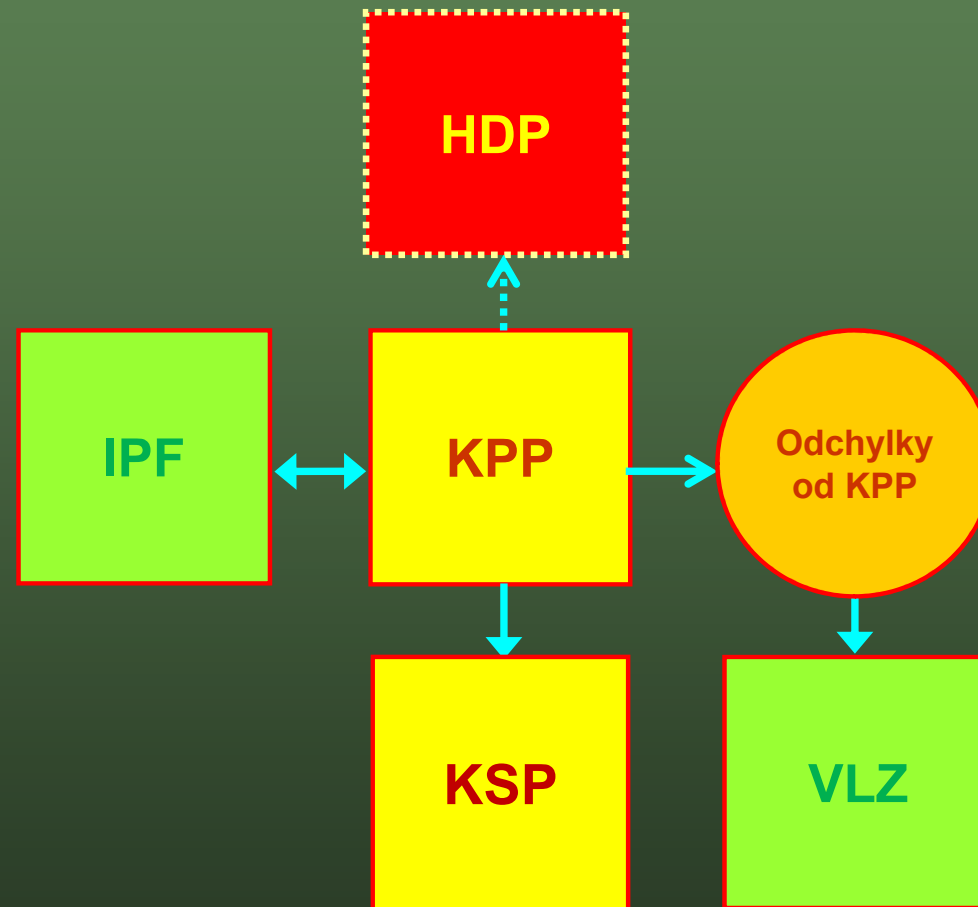
Společnost Deloitte: projekt obce v datech

Název obce	Zdraví a životní prostředí	Mat. zabezpečení a vzdělání	Vztahy a služby	Kvalita života	Pořadí v roce 2019	Změna pořadí
Říčany	10.0	10.0	8.4	10.0	1	0
Praha	9.1	7.5	10.0	9.4	2	0
Slavkov u Brna	8.5	6.4	7.3	7.8	15	12
Brandýs(L.	8.0	8.0	6.4	7.7	5	1
Černošice	7.8	6.6	7.4	7.6	4	-1
<i>Hustopeče</i>	9.0	6.8	5.2	7.3	3	-3
Brno	8.5	4.0	7.9	7.3	6	-1
<i>Třeboň</i>	7.8	7.2	6.0	7.3	18	10
<i>Židlochovice</i>	8.7	6.4	5.4	7.1	7	-2
Turnov	8.2	5.7	6.2	7.0	11	1
Beroun	8.0	4.6	7.1	7.0	8	-3
Č. Budějovice	7.5	6.2	6.3	6.9	23	11
Kralupy/V.	6.6	5.5	7.8	6.9	31	18
Rosice	7.7	5.7	6.0	6.7	14	0
Vyškov	7.9	6.6	4.9	6.6	26	11
H. Králové	7.4	5.4	6.2	6.6	22	6
Pardubice	6.6	5.4	7.0	6.5	21	4
H. Brod	7.9	6.0	4.8	6.4	16	-2
Šlapanice	7.6	6.3	4.5	6.3	9	-10
Hořovice	7.9	6.0	4.4	6.3	28	8
Pízeň	6,4	4,3	7,2	6,3	12	-9

Counselling company Mercer: quality of living city ranking

Rank	City	Country/region
1	Vienna	Austria
2	Zürich	Switzerland
3	Vancouver	Canada
3	Munich	Germany
3	Auckland	New Zealand
6	Düsseldorf	Germany
7	Frankfurt	Germany
8	Copenhagen	Denmark
9	Geneva	Switzerland
10	Basel	Switzerland
11	Sydney	Australia
12	Amsterdam	Netherlands
13	Berlin	Germany
14	Bern	Switzerland
15	Wellington	New Zealand
16	Toronto	Canada
17	Luxembourg	Luxembourg
18	Ottawa	Canada
19	Montréal	Canada
20	Nuremburg	Germany
69	Prague	Czech Republic

Hlavní komponenty integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Zdroj: vlastní výzkum.

Jednota polarizačních a integračních procesů

Integrační potenciál pólů rozvoje - polarizace

$$P_{ij} = \frac{p_i * p_j}{d_{ij} * s_{ij}}$$

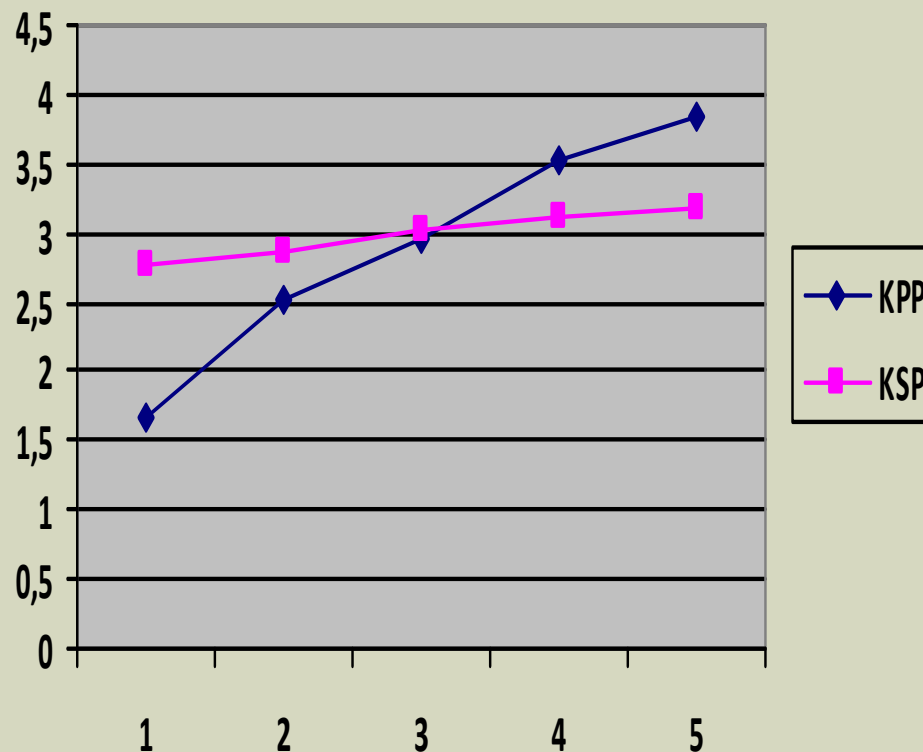
kde proměnné p_i a p_j prezentují hodnoty KPP sousedících pólů rozvoje, proměnná d_{ij} jejich fyzickou vzdálenost a proměnná s_{ij} jejich sociální vzdálenost

Rozvojové tendence mezilehlých regionů - integrace

$$M_{ij} = \sum_{i=1}^n \frac{1+(a*v)}{1-(b*v)}$$

kde zápis $a*v$ představuje součin kladných odchylek indukujících vznik os rozvoje a zápis $b*v$ součin opačně působících záporných odchylek, vážených vždy počtem obyvatel příslušných mikroregionů

Vztah velikosti mikroregionů ORP a hodnot KPP a KSP

Explanační rámec integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Zlepšování regionální kvality podnikatelského prostředí stimuluje rozvoj podnikatelských aktivit (alokaci kapitálu) s pozitivními dopady na využití lidských zdrojů a tvorbu inovací. Tím generované synergické efekty prohlubují územní integraci ekonomiky a zvyšují regionální konkurenceschopnost, čímž jsou vytvářeny základní předpoklady pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti regionálního rozvoje.

Rozvoj regionů v dlouhém období je v souladu s kauzální závislostí mezi podmínkami a výsledky podnikání determinován úrovní KPP a s ní oboustrannými vazbami propojené KSP, přičemž jeho dlouhodobá udržitelnost závisí na úrovni vnitřní i vnější integrace regionů a jejich adaptabilitě.

